

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Kiállítás árak:
 Helyben negyedévre . . . 3 korona.
 Egészévre . . . . . 12 "
 Vidéken: negyedévre . . . 5 "
 Egészévre . . . . . 20 "

László József
 kiadó és laptulajdonos.

Szentmiklósi József
 felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Csapó-utca 9 sz. — Telefon: 27
 Kéziratok nem adnak vissza.

Az adóvégrehajtás.

Debreczen, augusztus 11.

Az adót fizetni kell, Szegény, gazdagnak, mágnás és polgárnak egyaránt.

Az állam polgárai pénzéből gondoskodik az ország biztonságáról, a közigazgatásról, igazságszolgáltatásról, az élet- és vagyonbiztonságról és azt az óriási összeget, a mely ezekre a célokra szükséges, nem teremtheti elő a föld alól, sem kölesön nem veheti, ha csak magát az országot nem akarja elzalogosítani és eladni. Polgárainak anyagi támogatására van tehát szorulva és amit a polgárok állami adóban fizetnek, az az ő javuk előmozdítására szolgál; kell, hogy szolgáljon.

Jól tudjuk, hogy elemi dolgokat mondottunk itt el, de szükséges volt ezeket előrebocsátanunk, mielőtt az elmondandókba belekezdénénk.

Más kérdés az, hogy helyesen fizetjük-e mi magyar állampolgárok az adót.

Más lapra tartozik, hogy az

adó aránytalanul van kiróva az ország lakosaira.

Régóta valljuk és tudjuk, hogy az adózási rendszerünk hibás és ósdi, elavult alapokra van fektetve. A szegény ember Magyarországon hasonlíthatatlanul több adót fizet viszonyainkhoz képest, mint a gazdag ember. Szóval adózási rendszerünk régen alapos reformra szorult és az adóreformmal sokáig kelekednünk nem szabad, ha csak végkép elkészeríteni vagy tönkretenni nem akarjuk éppen azokat a kis embereket, a kik a polgárság nagy részét teszik.

Ezzel a kérdéssel nem foglalkozunk azonban jelen cikkünkben; először, mert e kérdést már bőségesen kifejtettük, más alkalommal és más részről azért, mert erős a bizodalunk és reménységünk, hogy a kormány rövidesen beváltja az adóreform tekintetében adott ígéretet és Lukács László pénzügyminiszternek e tárgyban tett fejtegetései nem marad elhangzó, üres szózat, hanem tett fakad nyomukban.

Az adózás kérdését mi abból az ötletből vetettük fel ezuttal, a

melyet a törvényhatóságok kebelében megindított mozgalom keltett bennünk.

Közvetlenül az első ülészak berekesztése előtt a képviselőház kérvényi bizottsága tizenkét vármegyének a kérvényét tárgyalta, a mely kérvényekben egytől-egyig az 1883: XLIV. t.-cz. adóvégrehajtási szakaszainak az enyhítését kérték a törvényhatóságok. A bizottság e kérvényeket a pénzügyminiszternek kiadatni javasolja. A képviselőház elé azonban már nem kerülhettek e kérvények.

Másnap berekesztették az országgyűlés első ülészakát.

Azóta ismét egész sereg ily kérvény érkezett a képviselőházhoz. Kell tehát, hogy foglalkozunk velök. E törvényhatóságok elsősorban azt kérik, hogy az adóvégrehajtás a tavaszi és nyári évnegyedekben szüneteljen.

Mindenki ismeri az adótörvényt, ha valaki nem ismerné, megismerheti vele az adóvégrehajtó.

Nos, a törvény betűje szerint az adófizetés évnegyedenként törté-

A „Szabadság” tárczája.

A F I U.

Irta: Montjoyeux.

Néhány hónappal ezelőtt egy szomorú eset alkalmából kirándultam Sante-Anneba.

Egyik barátomat kísértem el, akit kegyetlen kötelesség szólított sebes-hamarosan az örültek házába. Valami vén asszony, akinek ő volt az egyetlen rokona, lakott benne esztendők óta. A betegség lefolyása rendes volt s a kórház igazgatósága, szokás szerint, értesítette barátomat, hogy a beteg végét járja, jó lesz hát, induljon el azonnal hazulról, ha látni kívánja még.

A barátom azután megkért, hogy ne hagyjam magára. Valósággal rémület fogta el mindig, ha azok az örültek elébe kerültek; félt a csendesektől is, a dühösöktől is, a kikeről tisztára leolvashatja az ember az örültséget s a kin mi sem árulja el, hogy az esze meghibbant.

Útközben elmondta miképen nyilvánul benne a félelemnek ez az érzete.

— Azt hinné az ember, könnyű azt kitalálni, miért fog el látukra olyan béműtő rémület. Pedig hát voltaképen nem is rémület az. Azt mondhatnám, megdermesztenek, ha rám tekintenek. Mennél szelidebbek, okosabbak, vigabbak, annál inkább kényszerít valami, hogy ne meneküljek közelükből. Nyugodt nézésük hipnotizál . . .

A többi, ha még annyira dühöng is legföllebb, ha véghetetlenül nagy szánezést kelt bennem. Ugy néztem én már itt végig szörnyű jeleneteket, hogy jól föl sem izgultam belé. Azért kérlek hát, gyerünk át együtt a kerten s ne tágíts mellőlem, míg csak a hatodik osztályba nem érünk, mert itt fekszik a néném.

És csakugyan, alig hogy ben voltunk a kertben, máris huzódottak felénk az örültek. Ugyanegy volt a panasza valamennyinek: hogy ok nélkül őrzik őket hogy önkényesen fogják ott őket, követelik, hogy nézzen el hozzájuk valamelyik „intéző férfiú”, a kinek elmondhasák panaszukat s a ki visszaadja majd szabadságukat.

Mások ezenközben haragosan jártak föl-alá. De alig, hogy magunkra maradtunk, nagy sietőssebesen magyarázgat-

ták el, miféle betegség bántja azt az asszonyt, a kivel az imént volt beszédünk.

— Ah! — kiáltotta egy kis üde, rózsás arcú, köpezős asszonyka — ugyan sok fura akad itt ezek között ni. Kemény legyen az agyveleje annak, a ki nem akarja, hogy maga is megbolonduljon tőlük! . . .

Eljutottunk végre a főépülethez.

— Várj meg itt! — mondta barátom, azzal eltűnt az egyik ápolónővel.

Valami beteges kíváncsiság arra kényszerített, hogy megint az örültek közzé vegyüljek.

Egy örült nő magánosan sétált egy nagy pázsit-háromszög körül. Rövid szoknya, fehér mellény és kicsiny köpeny-féle volt rajta, rövidre nyírott, felsűtött haján matrózkalap. A hogy ott kezét zsebre rakva, nagyokat lépegetett, nem is nőnek, férfinek mondta volna bárki.

— Jó napot herczeg! — szólította meg egy sétáló nő.

A herczeg méltóságosan intett egyet. Ennyi volt az egész válasza.

— Sétálni méltóztatik? — kérdezte ismét az asszony.

nik, a ki nem fizet, azt megintik, zálogolják, árverezik.

Tudott dolog, hogy par excelemlenter mezőgazdasági ország vagyunk.

Jövedelmünk, megélhetésünk a mindenkori termés minőségétől függ. Ha jó a termés, jól jár a kereskedő, az iparos, akkor telik luxus-cikkekre is, még könyvekre is. Ha rossz a termés, azt megsínyli minden társadalmi osztály, szinte állás és rangkülönbség nélkül.

A termést pedig csak nyár végével értékesitené a gazda, ha csak adóvégrehajtó és adós nem szorongatja.

Mert ha igen, eladja akkor is, amikor még lábön áll, vagy eladja utóbb potom áron.

A legsúlyosabban fenyegeti az adóvégrehajtó, mert a kis gazda rossz termés idején rendesen nem fizethet, tehát hátralékban van, mihelyt kissé jobb a termés, elverik rajta a port, már akkor, amikor még termését, az „életet“ értéke szerint áruba bocsáthatná.

Valóban alig van méltányosabb követelés, vagy mondjuk kivájalom — mint az — hogy a nyári hónapokban szüneteljen a vegreahajtás. Haszna ebből az államnak ugyis alig van, viszont a kiméletlen zaklatás következtében érzékenyen károsul az amugy is adóktól roska-dozó gazda.

Tudjuk, hogy e kivájalomnak törvényhozási intézkedés nélkül eleget tenni nem lehet. De ott van a

pénzügyminiszter rendelkezési és intézkedési joga.

Adja ki ideiglenesen utasításba, hogy az októberi évnegyed előtt az adót végrehajtani nem szabad. Az egész ország hálával fogja fogadni ezt a rendeletet.

Hogy pedig ez megtörténhetik, bizonyítja az, hogy tavaly is fel-függesztették ily időben az adóvégrehajtást, a választásokra való tekintettel.

Az adóbehajtás pedig eredményesebb lesz mindkét félre: a gazdára is, az államra is.

A törvényhozásnak pedig egyik legelső és legsürgősebb feladata volna az adótörvény módosítása, illetve a végrehajtásról szóló szakaszoknak a fennebb kifejtett módon való ehyitése.

Szeretnők hinni, hogy a törvényhatóságoknak ez az emberies és valóban a közjót szolgáló kérése és feljajdulása nem lesz a pusztában elhangzó üres szó, hanem meghallgatásra talál ott, ahonnan előrelátást és atyai gondoskodást méltán várhat minden adózó polgár.

POLITIKAI HIREK.

Apponyi és a Kossuth ünnepély. Apponyi Albert gróf a képviselőház elnöke mint fővárosi tudósítónk értesül e hó 18-án érkezik újból Budapestre, hogy részt vegyen a Szent István napi szent misén és körmenetben és a király születésnapja alkalmából tartandó istentiszteleten is. Széll Kálmán miniszterelnök e hó 18-án

a király születésnapján diszebedet ad a melyen Apponyi is hivatalos. Itt időzése alatt lesz érintkezésbe a képviselőházi elnök a függetlenségi pártnak Kossuth-ünnepélyt rendező bizottságával is, hogy megbeszélje a Kossuth-ünnepélyen való részvétel módozatait. Ugy tudjuk, hogy abban az esetben, ha Apponyi teljes garanciát kap arra nézve, hogy az ünnepségtől minden pártpolitikai színezetet távol tartanak, úgy meg fog jelenni a szeptember 19-iki ünnepélyen.

A tisztviselők fizetésemelése.

Debreczen, augusztus 11.

A napi sajtó egy része ismételtlen hosszabb cikket közölt, hogy a Popovics miniszteri tanácsos elnöklete alatt tartott ankéten a kisebb tisztviselők érdekeinek mellőzésével kidolgozott javaslatokat tárgyalták. Az egyik közlemény szerint a tisztviselők az évi szolgálat arányában kapnák meg a fizetéstöbbletet. E cikk megjelenése után néhány napra a kormány megezáfolta e közleményeket és így valószínűnek tartom, hogy a tisztviselők fizetésemelésénél az osztrák alapot fogadják el.

E szerint a tisztviselőket három kategóriába sorozzák, még pedig:

- I. A kik 1893. december végeig,
- II. a kik 1894. január 1-től 1898. december végeig,
- III. a kik 1899. január 1-től mostanáig, illetve a leendő törvény életbeléptetéseig kapták kinevezésüket.

A kormány a trónbeszédben a Felsőség által kijelentette, hogy a tisztviselők helyzete tarthatatlan. Epen ezért nemcsak méltányos, hanem jogos felszólalás az, hogy a fizetésemelést a legelső kategóriákon kell kezdeni.

Elhiszem azt, hogy a miniszteri ta-

A herezeg végre leereszkedett.

— Hát igen. . . sétálok.

És minő vontatott, minő fáradt hangon mondotta ezt a néhány szót! A mi emberi keserűség, a mi kiábrándulás csak van a földön, mind bene rezgett szavában.

És a herezeg folytatta egyhangu sé-táját. Időnkint le-lehajolt, letépet egy-egy kis szászorszépet s ajkához szoritotta azt. A távollevő királyné kedves virága volt bizonyára!

Ilyenformán aztán meg-megérttettem lassan azt a borzongó érzést, a melyről barátom szólott volt. Ugy hiszem, annak a tapasztalásnak volt a következtése ez az érzés, hogy mekkora, szinte megkülömböztethetlen a hasonlóság az örült s az ép eszű ember között. Aztán meg annak a gondolatnak, hogy mi mindennek kellett megtörténnie addig, míg örültté lett ez vagy amaz épeszü.

Volt ebben az intézetben néhány olyan alkalmazott, néhány olyan ápoló, a ki tiz esztendő, sőt annál is többet töltött el itt. És tisztára leolvastam ezokról az emberekről az örütségnek egyik, vagy másik fajtáját, a mi ugy származott át rájuk az igazi örültekről.

Az udvar egyik szögletének tartottam. Senki se járt épp arra s egy sűrű bokor is akadt, a mi mögé elbujhattam.

Alig, hogy oda értem ezt kiáltotta valaki:

— Vigyázz, fiacskám . . .

— Ne félj, anyuskám; igérem, hogy elkerülöm a folyót. . .

Nyomban rá egy magas termetű fiatal embert pillantottam meg; olyan ruha volt rajta, hogy más helyütt nagyot kaczagot volna láttára bárki. A szegény fickó közel járhatott a husz esztendőhöz. Hosszu haja a vállát verte, arca pedig gondosan simára volt borotválva. Szakasztott olyan ruhába járt, mint a kis fiúcskák szoktak. Térden felül végződő rövid nadrág, a lábikrája csupasz, derekán övvel megszorított zubony, fején szalmakalap, a melynek lecsüngő nagy szalagján aranyos betűkkel ragyog ez a szó: A rettenetes.

Hogy észrevett, lesütötte szemét, azzal futásnak eredt.

Anyja utána kiáltotta még:

— Henri . . . Henri . . . Ki ne melegedj . . . ne fuss . . .

De a boldogtalan messze volt már akkor.

Előbujtam a bokor mögül, hogy megnézzem azt a boldogtalan teremtést, a ki még ebbe a pokolba is elkísérte fiát. Magas termetű, időnek előtte meg-vénült nő volt. A padon ült, szemöldökét összehuzva, nyugtalanul hallgatózott. . . Tisztelettudóan köszöntöttem, azzal nagy sietve, megrendült lélekkel, elkerültem onnan. Micsoda élete lehet e szegény anyának örült fia oldalán, annak a sok örültnek közepette! . . .

Visszamentem a főépületbe s ki-kérdeztem nyomban az egyik felügyelőt.

— De, uram, hiszen nem a fiatal-embert őrizzük itt, hanem az anyát. . .

— Hogy mondja?

— Oh, hiszen hét esztendeje már annak. . . Hát a szegény elvesztette az eszét, mikor a kisebbik fia a szemelátára vízbe fulladt. . . Kezdetben bizony rettenetes volt. Le se levettük róla a kényszerzubonyt. Egyszer aztán az a gondolatunk támadt, hogy el hozuk neki a másik gyermekét. Persze gondunk volt rá, hogy ugyanolyan ruhába öltöztessük mint azt, a ki meghalt. Akkor aztán az orvos oda, vezette hozzá.

— No lám, int van a maga kis Henrije!

Az anya elhitte s azonnal lecsilapodott. Attól fogva Georges ur, az a fiatal ember, a ki odakünn láttott, anyja oly dalán maradt. Maga ajánlkozott rája, pedig tizenhárom-tizenégy éves alig volt akkoriban. Oh uram, ha tudná micsoda szíve van annak a fiatal embernek Térden esuszhatnók körül mindahányan. Vértanu ez a fiatal ember, valóságos szent. . .

Kicsordult a köny is a felügyelő szeméből, ugy ismételte el többször is:

— Minő fiu! . . . Minő fiu! . . .

tanácsosnak arra a 2000 korona fizetés-többletre, melyet hírszerint nyerni fog, szüksége van. Mennyivel nagyobb szüksége van a kisebb tisztviselőnek, akinek összes illetménye 2000 korona?

Ha tehát 1893-ban csak a nagyobb tisztviselők kaptak egyszerre 900 forintig terjedő fizetésemelést, most sokkal méltányosabb, ha a XI—XI. díjosztályba sorozott tisztviselők egyszerre kapják meg a 600 korona illetménytöbbletet. A VIII. díjosztálybeliek egy év múlva, a többiek pedig fokozatosan.

Ha a törvényt így hajtják végre, a magasabb rangú tisztviselők érdekei nem szenvednek, hisz ők is megkapják a többletet, csak valamivel később.

Az 1893. évi IV. t.-ez. tanulmányozása által bárki meggyőződést szerezhet arról, hogy akkor a XI. és X. díjosztálybeli tisztviselők abszolút semmit sem kaptak, míg a magasabb díjosztálybeliek a már említett illetményt. Nem volna-e igazságos dolog, hogy a kisebb rangúak kapják meg most először a többletet, melyet a magasabb rangúak már tíz év óta élveznek. Különben az osztrák minta szerint ők most is sokkal többet fognak kapni, mint a három utolsó díjosztálybeliek.

Ha a kormány a X. és XI. díjosztályhoz tartozó tisztviselőknél mind a három fokozatban a 600 korona illetménytöbbletet egyszerre folyósíttatja, a IX. díjosztálytól kezdve pedig minden évben egy díjosztálynak fizetését javítja meg osztrák minta szerint, akkor eljárása megnyugtató lesz.

Olvastam azt a tervet is, hogy mind egyik díjosztálybeli tisztviselő a különbözet egyharmadát kapja. Például 300 forintból 100 forintot. A javaslat ily formájával a tisztviselőknél nincs segítő. Ha ez a terv tényleg keresztülmegy, az V. osztálybeliek a 2000 korona egyharmadát, azaz 666 koronát kapnának, a XI. és X. osztálybeliek a 600 korona egyharmadát, illetőleg 200 koronát.

Sajnálattal tapasztaltam a költségvetésnek tanulmányozása alkalmával, hogy a X. osztálybeli tisztviselők csak kétharmad része léphet elő a IX. díjosztályba. A X. díjosztályban ugyanis 300, a IX.-ben pedig 200 tisztviselő van. Lehet-e a hivatkozott kategóriába sorozott tisztviselőkben ambíció, ha tudják azt, hogy 20—25 év alatt 2000 korona fizetésnél többre nem vihetik.

Ha a törvény az 1893. évi t.-ez erre vonatkozó részeit nem helyezi hatályon kívül, akkor legalább terjessze ki az 1894. évi 4. t.-ez. 7. §-át ezekre a tisztviselőkre is, annyival is inkább, mivel e törvény létrehozatala alkalmával a törvényhozás figyelmét kikerülte az a körülmény, hogy a kisebb létszámmal bíró minisztériumokban az előléptetési arány sokkalta kedvezőbb, mint a nagyobbakban.

A hivatkozott 7. §-szal megjelölt minisztériumban az V. díjosztályban egy állás van rendszeresítve és a VI.-ban is egy. Az osztálytanácsosból tehát lehet miniszteri tanácsos. Már a pénzügyminisztérium folyó évi költségvetése szerint 9 miniszteri tanácsossal szemben 22 osztálytanácsos van, akikből 12 sohasem lehet miniszteri tanácsos. Nem kedvezőtlenebb-e ezeknél az előléptetési viszony, mint a 7. §-szal megjelölt minisztériumban?

Ezekből önként következik, hogy nagyon is méltányos volna, ha a már hivatkozott törvény, avagy a bírák és tanárok részére külön törvényben kimondott

ötödéves pótlékban részesülnének mindazok a tisztviselők, a kik a IX. és X. díjosztályban legalább öt évig szolgáltak és fegyelmi alatt nem állottak.

I. Gy.

INCZÉDY LÁSZLÓ.

Debreczen, augusztus 11.

Meghalt egy Ember. Író, publicista és költő volt egy személyben; író, a ki nek minden során rajt volt egy erős, hatalmas egyéniség bélyege; publicista, a ki önzetlen, megalkuvást nem ismerő szerelemmel zengte himnuszait a szabad hazának; költő, a ki lírájával és erősen nemzeti irányú ódáival örökkön élni fog a magyar irodalom emlékeiben.

Meghalt szegényen... Mig élt, nem volt egy perce a maga számára, dolgozott a közért, harezolt szent és magasztos ideáért s míg lelke a szabad, független haza képével álmódzott — elfeledte a maga iránti kötelességeket.

Inczy László meghalt. A magyar újságírók eszményképe, a nemzeti poéták legigazabbja megtért a másik, a szebb világba. Kiesett kezéből a toll, melylyel két évtizeden keresztül, tántoríthatatlan hűséggel harezolt a független hazáért s a tisztalekű poéta elhallgatott mindörökké. Meghalt, élete delén ugyan — de megöregedve. Megölte az a terhes, az a lenézett, az a megvetett élet, a melynek rabja, édesen naiv, álomlátó lelenezolt rabja volt; elpusztította az az élet, melyet rajta kívül alig szolgált valaki több buzgalommal, tisztább lélekkel.

Hungáriának gyásza van... Inczy László megérdemli, hogy megkönnyezze az a nemzet, a melynek boldogsága, szabad jövője volt a megboldogult szent eszményképe. A független, szabad hazáért harezolt, míg itt járt köztünk s azért fog imádkozni ott fenn az igaz bíró trónja előtt is.

Sirassátok, gyászoljátok őszinte kegyelettel! Vigyétek el az érdem és elismerés koszoruját a független haza kobzosának ravatalára — méltó reá. Gyászoljátok...

Én pedig itt búcsuzok tőled kedves jó barátom. Volt szerkesztőjéről gyarló erővel nekrológkép írta e rövid sorokat egykori munkatársad, a kivel együtt dolgoztál, a kit tanítottál, neveltél s a ki megpihent lelked álmait álmodva nem lesz hűtelen soha a Te emlékedhez.

Szentmiklósi József.

* * *

Inczy László 1855 december 20-án született Szarvason, ahol atyja gimnáziumi tanár volt. Középiskolai tanulmányait szülővárosában, jogi és bölcsészeti tanulmányait pedig előbb Nagyváradon, majd Kecskeméten s végül Budapesten végezte. Az irodalom terén 1878-ban tünt fel lírai költeményeivel, amelyeket a Vasárnapi Újság-ban, a Fővárosi Lapok-ban s másutt tett közzé. Később az újságírói pályára lépett s előbb az Egyetértés, ké-

sőbb pedig a Budapest munkatársa volt. Szenvédélyes hangu politikai vezércikkei több sajtópörbe keverték; 1880-ban a *pragmatica sanctio* ellen elkövetett izgatás miatt több havi fogságot is szenvedett. Egy ideig munkatársa volt a Budapesti Hirlapnak, majd résztvett a Magyarország megalapításában és felelős szerkesztője lett. Ez állásától 1899-ben vált meg hatodfél esztendei működés után. Ezalatt bátor szókimondásáért ismét sajtópörbe keveredett s újságírói hivatásából kifolyóan mártírságot is kellett szenvednie: négy havi fogházbüntetést mértek rá. Szerkesztői állásától való megválása után több újságnak dolgozott; mindenütt örömmel fogadták a kiváló publicistát, akinek több versét, köztük az Ezer év című hazafias ódáját szavalták az összes iskolákban a milléniumi ünnepség alkalmával. Költői munkásságáért 1892-ben rendes tagjává választotta őt a Petőfi-Társaság. Költeményei ugyanebben az évben jelentek meg Versek címmel a Szépirodalmi Könyvtárban.

De ekkor már súlyos betegség kezdte emészteni testi erejét. Az aczélos szerszemetű ember napról-napra gyengült s végre valóságos váza lett már maga magának. Nagyon megtörte az a csapás is, hogy két év előtt elvesztette szeméfnét, tizenkét esztendősi fiát. Allapota ekkor már rosszabbra fordult, Fogyott, sorvadt, szenvedett, míg végre tegnap megkönyörült rajta a jótékony halál.

Levél a szabadságszoborról.

Válasz Szepes-Szombatra.

Debreczen, augusztus 11.

Tegnapelőtt az alábbi igen érdekes levelet kaptuk dr. Szász Ágoston urtól Szepes-Szombatból, melyet derék szepeségi testvéreink hazafias érzületének dokumentálása végett egész terjedelmében közreadunk:

Szepes-Szombat, 1902. aug. 8.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becses lapja 128. számában örömmel olvastuk a szabadság-szobor leplezéséről szóló tudósítását, örömmel, mert minden ily ünnepi ima azokért, kik a hazáért öntötték véréket.

Büszkén mondja Komlóssy Arthur megnyitó beszédjében, hogy a magyar szabadság dicsőségeért szolgáló emez alkotás első e hazában; nem az elsőbbségi jog viszketegeése ösztönöz soraim megírására, hisz a hazaszeretet végtelen, annak nincs kezdete, nincs vége, de az igazság, saját hazafiságunk a magas Tátra alatt kényszerít arra, hogy igen tisztelt szónokuk szavait helyreigazítsuk, mivel mink 3 évvel ezelőtt emeltünk itt oltárt a magyar szabadságnak, oltárt, melynek tetején Turul ül s esőrében tartja a 48-as honvédek kardját, oltárt, melynek talapzatán következő felírás olvasható: 1848. — A magyar szabadságharc emlékére. — Emelte Szepes-Szombat XVI szepesi város közadakozásából 1899-ben. Edes magyar hazánk iránti szeretetből.

Ezen felírás eléggé igazolja előbb leírt szavaimat s ünnepélyünkről b. címére küldött füzetem számol be.

Kérem mindezt tudomásul venni s becses lapjában belátása szerint nekünk örömeire vált, a magyar sajtó indolenciájának tulajdonítható, mely csak ott vesz részt, a hol megfizetik, csak az iránt kelti fel olvasóinak figyelmét, a hol érdekeit szolgálja. Tudom, hogy

szavaimat erős kritikát mondok, de a fővárosi sajtót mozgalmunkról, mely 1 és fél évig tartott számtalanszor értesítettük, ünnepélyünkre meghívtuk, de ha mégis megemlékezett róla a kényszer helyzet alatt azt oly közönytette, mint mikor egy cipésznek eljegyzését is tudatta olvasóival; hogy a sajtó ezen magaviselete előbbi kritikát vásárolta tollamba, remélem nem is tetszik csodálkozni.

Maradok hazafias tisztelettel:

Dr. Szász Ágoston

a végrehajtó bizottság volt elnöke.

Közljük e levelet lapunk olvasóival, de közlünk egyuttal, a debreczeni szabadság-szobor bizottság t. elnökével, Komlóssy Arthur főjegyző, polgármester-helyettes urral is, kitől az alábbi választ kaptuk:

„Olvastam dr. Szász levelét, ugy szintén az 1899 július 30-dik napján Szepes-Szombatban az 1848—49-diki magyar szabadság harc emlékére emelt szobor leleplezési ünnepélyének diszközügyülésének és ünnepi beszédének leírását tartalmazó füzetkét s rögtön tisztába jöttem azzal, hogy a levélíró azon állításom, miszerint a Szabadság sőt mondjuk a Magyar szabadság eszméjének dicsőítésére csakugyan Debreczen állított először szobrot és emléket széles e hazában. Mert hiszen épen a Szász ur levele de méginkább a most említett füzetke beszél a Szabadság-harcról, a branyiszkói csatáról, az ott elesett hős honvédekről, az ezer éves Magyarországról (czt jelképezi a Turul madár is) sőt a július 30-diki nap egyenesen Petőfi elveszése szomorú napjának évfordulójára vall. — Kétségtelen tehát, hogy a derék Szepes-Szombat város sok szép dolgot gyűjtött össze 1899 július 30-án felállított és leleplezett szobrának jelentőségére, de az is igaz, hogy Debreczen a mellett, hogy az 1849 aug. 2-dikán vívott csatájában (ez volt a mi Branyiszkónk) elesett hősök emlékére már 35 évvel ezelőtt felállította a kőoroszlánt és a Cserei emléket, 1899-ben a Nagy Sándorhalmi obeliszket, a mellett, hogy tulajdonú birja a Collégium lépcsőházában Petőfi Sándor budapesti szobrának teljes mását, — az iparesarnokban a selmeczbányai honvédszobrot, — Magának a Szabadságnak, a magyar szabadságnak mint eszménynek dicsőítésére szolgáló szobrot is emelt.

Azt hisszük ez elég világos czáfolat a szepes-szombatiak elsőségi vitására és igazolása annak, hogy az augusztus másodikán elhangzott elnöki megnyitó beszédben kifejezett állítás való!”

Eddig szól érdemes helyettes polgármesterünk válasza, melyhez mi a magunk részéről a sajtóra mondottakra kívánunk röviden felelni „A magyar sajtó csak ott vesz részt, a hol megfizetik . . .” Azt mondja a levélíró. Nos, az általánosítás ellen teljes tisztelettel tiltakozunk. Mint minden foglalkozási ágának, úgy az újságírói karnak is vannak,

sajna nagy számmal vannak szóra sem érdemes parazitái, de ezeknek büneiért nem felelhet az a hatalmas testület, a melynek kulturális, nemes és mindenekfelett hazafias intenczióit aligha vonja kétségbe Szász Ágoston dr. is.

A magyar sajtó igenis osztozik a nemzeti munka minden terhében — önzetlenül, honszerelm sugallta ügybuzgalommal s ha vannak, akik egyéni érdekeiket felülhelyezik a közszolgálatnál, ezeket legyen meggyőződve az igen tisztelt levélíró, mi a magyar sajtó tisztos napszámosságai szeretnők legjobban kiközösíteni abból a testületből, mely lelkiismeretes munkásságával segíti a jövő Magyarországot ügyét.

UJDONSÁGOK.

Gráczig — gyerekkocsin.

Egy debreczeni kesztyűs utazása.

A hírneves Zeitung szabót, ki tudvalevőleg egy ládába zárkozva tette meg az utat, alaposan lefőzte egy debreczeni keztyűszabás. Hihetőleg olvasta a lapokból Troch János nyitramegyei tót hősiességszántását, a ki beteg feleségét talicskában utaztatta fel Budapestre, mert ő is kedvet kapott az ilyetén vállalkozáshoz.

Krassza János, a Kálnai Lipót üzletében volt alkalmazva mint keztyűszabász. Munkás, dolgos ember volt, keresményét megbecsülte és boldog életet élt feleségével s két gyermekével. Igaz, — hogy félre nem igen tehetett a keresményből, de jó reménye nem hagyta csüggedésbe esni. Bizott a jobb jövőben, mely az ő számára is megajánlja a gondtalanabb életet.

Reménye nem is esalta meg. A napokban értesítést kapott, hogy egyik gráci üzletben szívesen alkalmazják jó fizetéssel. Krassza János boldog örömmel tudatta e hírt feleségével s miután határidő is volt kitzúve a jelentkezésre, hozzáfogtak a készülődéshez.

A készülődés csak meg volt, hanem az utazást illetőleg merültek fel akadályok. Hiányzott, a ami nélkül boldogulni oly nehéz, az a bizonyos szakértő: a pénz. Enélkül pedig még a tulvilágra sem juthat a jámbor halandó, nemhogy Grácza.

Tünődés tünődést követett a családba. Férj és feleség hányták-vetették elméjüket, hogy mimódon ragadják meg a távolból kinálkozó szerencsét. Egyszer aztán jó ötlete támadt Krasszának. Ha Troch János megtehetette, hogy Budapestre taligázott Nyitramegyéből, ő is elmegy Grácza gyalog s a két gyereket gyerekkocsiban eltolják.

Közölte elhatározását feleségével. Az erőslelkű asszony rálett a különös utazásra. Tegnap reggel hat órákor utnak eredt a család. Férj és feleség gyalogszerben, maguk előtt tolv a gyerekkocsit, melyben a két gyerek boldog elégyűltéssel mosolygott.

Az utazás egy hónapig tart, ha csak utközben valami elemi csapás nem éri a derék házaspár merész vállalkozását. Leghamarabb baj eshetik a gyerekkocsiban. Krassza azonban bizik a gyermekek örangyalában, aki bizonyára ott fog lebegni a gyerekkocsi felett s védőszárnyival betakargatja a házaspár féltve őrzött kincsét.

A erős akarat minden nehézséget

legyőz. Egy hónap mulva Krassza János Grácza alapít esendes családi tűzheletet, hova Debreczenből gyerekkocsit tolv gyalog érkezik meg.

* **Személyi hír.** Puky Gyula, Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város főispánja a stájerországi Dobelbadba utazott, a honnan szept. 8-án tér vissza Debreczenbe.

* **Közigazgatási bizottsági ülés.** Hajdúvármegye törvényhatóságának közigazgatási bizottsága ma délelőtt kilenc órákor tartja rendes havi ülését Rásó Gyula alispán elnökletével. A bizottsági ülés napirendjére a július hóra szóló jelentések vannak kitzúve.

* **Az amerikai levelek.** Gyakran megtörténik, hogy a magyar munkást Amerikában baleset éri és mint nyomorék jön haza. Otthon a falujában a községi jegyzővel, vagy a lelkészszel irat Amerikába, volt munkaadójához s magyar nyelvű levélben kér kártérítést. A levél rendszeren leketlen ügynökök kezébe kerül, akik azt eldobják. A belügyminiszter most fölhitva valamennyi törvényhatóságot, hogy figyelmeztessék a községi jegyzőket és lelkészeket, hogyha a község lakosa ilyen levelet irat velük, a kérelmet mindig az illetékes osztrák-magyar konzulátushoz küldjék. Ha nem tudják, hogy melyik az illetékes konzulátus, akkor a new-yorki konzulátushoz küldjék el.

* **Állategészségügyi körzetek.** A tegnap tartott tanácsülésen interpelláció alakjában került fel az állategészségügyi körzetek felállításának késlekedése. — Király Gyula tanácsos válaszolt az interpellációra s kifejtette, hogy a körzetek felállítása már folyamatban van. A körzetek helye már ki is van jelölve s most készítik ottan a dögtereket. A körzetek rövid idő mulva készen lesznek s azok életbeléptetéséről jelentést tesznek a miniszternek.

* **Rendkívüli tanácsülés.** Ma délelőtt 10 órákor rendkívüli tanácsülés lesz Komlóssy Arthur főjegyző elnöke alatt a városházán, melyen a közbejött közgyűlési és ünnepségi napok miatt összehalmozódott ügyek intéztetnek el.

* **Az arisztokrata.** Lakik a Lipótvárosban egy igen gazdag gabonabizományos, aki azonban minden gazdagsága mellett sincs megelégedve az állapotával, mert nem elég előkelő az üzlete.

És úgy tartja, hogy addig nem is lesz az, amíg néhány arisztokrata klient nem szerez magának.

Már pedig az arisztokratákat nehéz elérni, olyan magasságban élnek. Ha levelet irnakik, el nem olvassák, ha személyesen megy el hozzájuk, nem fogadják.

De volt egy dzsentrí ismerőse és ezt szemelte ki összekötő hídnak. A dzsentrí ugyanis föllábalá volt van az arisztokráciában, föllábalá pedig lent a polgári társadalomban. Szólt neki:

— Édes uram bizalmasan egy szívesre kérném. Ugyan mutasson be engem néhány arisztokratának. Csak egyszer megismerkedjem velük, majd beléjük beszéltem én magamat!

— Bajos lesz az, kedves Blau ur! Az arisztokraták nagyon hideg emberek!

A bizományos fölényesen mosolygott :

— Boh! Ha olyan hidegek, mint egy szobor, akkor is fölmelegitem én őket.

Hát jó! Akkor holnap délelőtt öltözzék frakkba, huzzon fehér keztyűt és rendeljen fiakkert a kapu elé. Majd bemutatom egy grófnak.

Blau ur áradozva hálálkodott és éjszaka álmában már csupa Károlyiak és Esterházyak adogatták egymásnak a boltajtájának kilincsét.

Másnap délelőtt már kiöltözködve várta a dzsentrit, akivel beültek a fiakkerbe. A fiakker az Akadémia palotája elé vitte őket. Itt megállította a kocsit a dzsentri és odavezette Blau urat — gróf Széchenyi István szobra elé, Etiketszerűen meghajlott és így szólott :

— Gróf Széchenyi István — Blau Mór.

És miután az urak ismerik már egymást, magukra hagyom.

Szolt és gyorsan elhajtattat a fiakkeren.

* **A siketnémákért.** A siketnémák oktatásának ügyét szívükön viselő urhölgyek táborába tegnap *Kecskeméthy Lajosné* urnő lépett be alapítótagul s egyúttal a hozzáküldött gyűjtőívén kilenez pártolótagot gyűjtött az alapítandó egyeletbe. *Oláh Károly* tanácsos átvette a 38 korona tagsági díjat és a lelkes urnőnek nyivávanosan is köszönetet mond.

* **Választmányi ülés.** A *Petőfi Dalkör* e hó 14-én d. u. 6 órakor választmányi ülést tart a városháza nagy tanácstermében *Komlóssy Arthur* főjegyző elnöke mellett. A választmányi ülés tárgyai következők: A tokaji énekharzálóavatási ünnepén való részvétel. A király születésnapján való közreműködés programjának megállapítása. — Folyó ügyek tárgyalása.

* **A kliens és a bizalom.** Egy nagyon keresett ügyvéd irodájába tegnap beállított egy kliens.

Elpanaszolta az ügyét-baját, hogy őt a kir. ügyészség vádba fogta és kérte az ügyvédet, hogy vállalja el a védelmet.

Az ügyvéd átvette a képviseletet és ekkor a „kliens” furesza kéréssel állt elő. Azt mondta, hogy nincs utiköltsége haza menni, — adjon hát az ügyvéd két forintot.

— Hogy adnék én magának két forintot — mondta az ügyvéd — hiszen azt sem tudom, hogy kicsoda maga. Először látom életemben.

A kliens egyideig tépelődött és indignálódott a bizalmatlanság miatt, aztán mintegy ötlettől megkapatva, előkekereste a kir. ügyészség vádiratát.

— Hát nem bizik bennem? — kérdezte a fiskálist. — Hiszen itt az irás, ez megmondja, hogy ki vagyok.

A vádirat esakugyan elmondta a kliens egész nácionálóját, sőt azt is, hogy három rendbeli lopás terheli.

— Most már csak bizik bennem? — szólta a kliens, látva, hogy az ügyvéd elolvasta az irást.

Es szörnyen csodálkozott, amikor a fiskális mindezek daczára sem bizott benne s nem adott utiköltséget.

* **Szabadságolások a városnál.** *Roncsik Lajos* főszámvevő és *Körner Adolf* tanácsos, szabadságidejük letelvén, hivatalukat elfoglalták. *Oláh Károly* tanácsos pedig tegnap kezdte meg 30 napra terjedő szabadságidejét.

* **A város zárszámadásai.** A belügyminiszter rendeletére *Bótl Károly* miniszteri tanácsos megkeresést küldött

Debreczen városhoz. E megkeresésben megsürgeti a tanácsot, hogy az 1900 évi zárszámadást a letárgyalás után sürgősen terjessze fel s egyben igazolja a felterjesztés késedelmének okát. A tanács mielőbb eleget tesz a kívánalomnak.

* **A hőzentróger.** Bécsbe ment az alföldi „zsiros” magyar, fiát látogatni, aki mint huszár szolgálja a királyt a császárvárosban. A hogy nagy büszkén halad az ő huszárfiával, egyszerre csak megáll egy bolt előtt.

— Akar talán valamit vásárolni, — kérdi tőle a fia.

— Kéne, kéne, de nagy baj van ám.

— Mi az?

— Meghagyta az anyjukom, hogy vigyek haza a Gyuri öcsédnek egy hőzentróger, de nem tudom, hogy mondják ezt németül...

* **Tolvaj cselédleány.** *Singer Róza* Nap-utca 25. szám alatt cselédkedett s nagy barátságot tartott *Kovács Zsófi* kollégájával, aki szíve minden titkát elbeszélgette bizalmas barátjának. Tegnap aztán kiderült, hogy *Singer Róza* barátsága nem volt egyéb nyomorult önzésnél. Kileste, hogy mikor távozik el hazulról kebelbarátja és ellopta összes ruhaneműjét. A jeles igyekezetű cseléd hasonló turpisságot követett el *Kugyelka* Matild nevű cseléd társával is. A rendőrség egyidőre ártalmatlanná tette a derék Rózákat.

* **Veszedelemes kutyák.** *Bihari Gáborné Erzsébet*-et 20 szám alatt lakik. A derék asszonyosság bizonyára hallotta, hogy a kutyákra zárlatot rendelt el a rendőrfőkapitányság, hanem azért szabadon hagyta barangolni két hamis kutyáját. Tegnap egy szegény zsidóasszony haladt el *Bihariné* lakása előtt. A két kutya akkor is künn volt s a szegény asszonyt megtámadták és súlyosan megharapták. A rendőrség *Bihariné* ellen megindította a vizsgálatot.

* **A főpinczér névjegye.** Egy előkelő kis zugában a „Hungáriá”-nak déltájban — mikor a hivatalnok és egyéb munkás elem ebédelni jár haza — egy kis konyakozásra szokott összetalálkozni egy intim társaság.

Néhány nap előtt a hőmérővel kelt nemes versenyre a hangulat: annyira emelkedett volt a délközi társalgás tónusa. De hiányzott valaki. A társaság nem volt teljes és egyik konyakos pohár hiába várt a hü gazdára.

— No de ez még sem járja, kiáltott valaki, érte kell küldeni!

— Hátha még alszik, koczkaztatta meg az ellenvéleményt a hajnali álmok egyik tisztelője.

— Annál inkább. Hé főpinczér! Henrik!

A főpinczér azután megmagyarázta az egyik pikkolónak, hogy hova kell mennie és mi a teendője. Odaadta neki saját terebélyes név kártyáját, a minék hátlapjára a társaság egyik tagja ráírtkántotta a sürgős behívót.

Tíz perc múlva jön vissza a gyerek.

— Na mi az ujság? — támadtak rá.

A pikkoló karának ismert naivságával beszéli el küldetésének eredményeit.

— Aludt még kérem az az ur. De hát én fel költöttem, mert így parancsolták. Aztán kérde tőlem, mit akarok. Mondom, hogy Henrik, a főpinczér ur küldött ezzel a névjegygyel.

— Hát aztán? sürgetik.

— Hát arra mérgesen maga alá kapta a párnát. Hagyjanak engem békemben! Még hajnalban is zavarják az embert! Külömben mondja meg a főpinczér urnak, hogy elsején okvetellen fizetek.

A társaság viharos közderével honorálja a pikkoló előadását. Csak Henrik vont vállat.

— Ismerem én már az efajta ígéretek.

* **A belügyi kormány — Debreczenhez.** A belügyminiszter újból felhívta a városi törvényhatóságot, hogy hivatalos leveleit csak akkor adja fel ajánlottan portómentesen, a mikor ez valóban elkerülhetetlenül szükséges, például mikor a küldemény okmányokat tartalmaz stb. Utal a miniszter arra, hogy a közönséges levelek is olyan gondos kezelésben részesülnek, mint az ajánlottak, azokról a hivatalok az ő postakönyvükben ugyanis elismervényt kapnak, a külön ajánlás miatti elkönyvelés pedig kettős munkát ró a postára. Erre az újabb rendeletre a minisztert az a tapasztalat indította, hogy egyik postahivatalnál tett próbaszámlálás szerint a hivatalos levelek 75—88 százalékát adják fel ajánlva és egyik anyakönyvvezetőség 31 levele közül tíz ajánlott volt.

* **Czigányok a hűvösön.** Fáraó ivadékaival meg nem szünik a baja — a ren, dészeti hatóságoknak. Alig van nap, hogy itt vagy ott bünbe ne essen a füstös more és rá ne szolgáljon a hűvösre. — Tegnap 52 kóbor czigányt tartóztatott le a debreczeni rendőrség a vásártéren ekhős palotáikkal együtt, a mely mindmegannyi tele volt lopott holmikkal, vásári árukkal. A hurokra került jó madarak a bünügyi osztály foghelyiségeiben várnak a jól kiérdemelt büntetésre.

* **Két középiskolai tanuló** vagy lány teljes ellátásra felvétetik. Ertekezhetni dr. Borbély Imrénél. Piac utca 30 szám.

MULATSÁG.

Zártkörű mulatság. A debreczeni szabómunkások szakegylete — mint már említettük — e hó 17-én, vasárnap a *Debreczeni Munkás Dal-egylet* közreműködésével zártkörű nyári táncmulatságot rendez a nagyerdei Vigadó termében. Az érdekesnek ígérkező mulatságra a meghívók már szétküldettek. A kik tévedésből meghívót nem kaptak volna és arra igényt tartanak, sziveskedjenek címüket az egyleti helyiségbe (Deák Ferencz-utca 4) vagy az egyleti tagok bármelyikéhez beküldeni.

SZÍNHÁZ és MŰVÉSZET.

Fedák Sári Berlinben. Fedák Sári tudvalevőleg meghívást kapott a berlini Wintergarten-színház igazgatójától, hogy művészetét, a mely itthon, Budapesten, de az ország minden részén is annyi hatalmas sikert, diadalt és ünneplést szerzett neki, a porosz főváros közönségének is bemutassa. A fiatal művésznő, a ki most szülei birtokán, Beregszászon nyaral, ennek a hónapnak 10-én utazik Berlinbe, a hol egy hónapra tervezett vendégszereplését 16-án kezdi meg. Műsora a következő számokból áll: 1. Van-e tehetségem? Zenéjét írta Mader Raoul, szövegét Pásztor Árpád. 2. Chinen Dolly angol főcipős táncz. 3. Frigoliáda. Énekes és tánczos jelenet a Lotti ezredeseiből. 4. Tennisz-kuplé, Dal a csipkeszoknyáról, Van-e valami mondanivalója? E.

számok zenéjei Huszka Jenő, szövegét Mérei Adolf írta. Ezt a műsort a berlini színház külön kérésére még megtoldotta a művész a Rózsabimbó és a méh című dallal is. Fedák Sári nagy ambícióval készül rá, hogy a magyar művészetnek a maga gyönyörű talentumával dicsőséget szerezzen az idegenben is és bizonyára sikere lesz Berlinben is, mint a hogy sikere volt eddig mindenütt, ahol a közönség elé lépett.

TÁVIRATOK.

Körber Rátóton.

Bécs, aug. 11. (Saját tudósítónktól.) Körber Ernő dr. osztrák miniszterelnök ma este Széll Kálmán látogatására Rátótra érkezik. Az osztrák kormányelnök holnap estig lesz a magyar miniszterelnök vendége. Széll Kálmán miniszterelnökön kívül a magyar kormány tagjai közül ez idő szerint senki más nem tartózkodik Rátóton.

Kivégzett rablógyilkos.

Bécs, aug. 11. (Saját tudósítónktól.) Ma reggel 7 órakor kivégezték Boboril Jánost, Kessler zsidógyilkosát.

Letartóztatott leánykereskedők.

Predeal, augusztus 11. (Saját tudósítónktól.) Itteni esendőrök elfogták Romuleski nevű tanítót, továbbá Vebly Simont és annak szeretőjét Temesvárról, kik hamis utlevéllel 12 magyar leányt akartak kicsempészni Romániába. A házkutatás kiderítette összes összeköttetéseiket magyar és keleti leánykereskedőkkel. Évente több száz magyar lányt adtak el Keletre az eddigi adatok szerint.

TÖRVÉNYKÉZÉS.

Csalással vádolt báró.

Egy volt katonatiszt a törvényszék előtt.

Debreczen, augusztus 11.

Egy csalással vádolt méltóságos ur bűnügyével foglalkozott tegnap az aradi kir. törvényszék.

Horváth Ferencz báró már nagyváradi katonatiszt korában is küzdött az anyagi zavarokkal, később zilált viszonyai miatt le kellett mondania tiszti rangjáról s most már kizárólag a bárói cím kellő tökéletesítésére fordította minden igyekezetét. E törekvésében hatalmas segítő-társra is akadt egyéniségének abban a kiváló talentumában, mely a semmiből is pénzt tud teremteni.

Az eset, melylyel a törvényszék ma foglalkozott, a következő:

Még 1898. év folyamán történt, hogy Gyulai János nagyszalontai hentesnek Hubert Vilmos nagyváradi kereskedő eladásra kínált husz métermázsza szalonát. Ugy adta elő a dolgot, hogy Horváth Ferencz báró gazdasági fölőslégéből kerül eladásra a szalona. A hentes belement az üzletbe.

Alig egy hónapra rá levelet kap a bárótól, melyben értesíti, hogy bajlandó volna újabb 50 métermázsza szalonára kötést csinálni. Gyulai aláírta a szerződést s elküldte az 1200 korona előleget, szalonát azonban nem kapott, hanem később adott neki a báró megnyugtatóul egy 2000 koronás váltót. Mikor aztán azt értékesíteni akarta, akkor tünt ki a báró fizetése képtelensége. Ugyanazon év októberében levélileg ezt a felszólítást kapta Hubert Vilmostól:

„Uram! Ha a pénzt akarja látni, jöjjön azonnal Aradra.“

Időközben ugyanis Horváth Ferencz báró Hubert utján érintkezésbe lépett Grósz Adolf nagyhalmágyi dongafakereskedővel, akitől 3200 korona értékű dongát akart venni. Gyulait, aki eljött Aradra, mint gazdatisztját adta ki s a Fehér Kereszt éttermében megkötötték az üzletet. Ugy állapodtak meg, hogy mivel a báró pilisberek-i birtokának lesz a dongákra szüksége, azokat Hubert oda fogja szállítani, még pedig 964 kor. utánvéttel, a fennmaradó összeg pedig váltóval lesz kiegyenlítendő. A fát azonban tényleg Szalontára vitték, ahol Gyulai rátette a kezét és a maga javára értékesítette.

Grosz Adolf család büntetéseért tett följelentést Horváth Ferencz báró ellen s az aradi ügyészség mint bűnrészesek ellen Hubert Vilmos és Gyulai János ellen is vádat emelt.

Horváth báró, aki állítólag Bécsben tartózkodik, köröztette is az ügyészség, de eredménytelenül s a mai tárgyaláson sem jelent meg.

A másik két vádlott tagadta bűnöségét, különösen Hubert védekezett nagyon erőlesen.

A törvényszék hosszas tárgyalás után az összes vádlottakat fölmentette, s a panaszos magánjogi keresetét elutasította, oly indokolással, hogy nem lát elég tárgyi bizonyítékot fennforogni arra nézve, hogy a családi szándék tényleg megállapítható legyen.

A közvádoló, dr. Lehrmann Viktor kir. alügyész felebbezést jelentett be az összes terhelt ellen.

KÖZGAZDASÁG.

Országos gazdatiszti nagygyűlés. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete Máday Izidor miniszteri tanácsos alelnök vezetése alatt rendez választmányi ülést tartott a Köztelken. Jeszenszky Pál ügyvezető előter-

jesztését az egyesület tagmozgalmáról, pénzügyi helyzetéről és a hivatalos segélyezésekről a választmány jóváhagyólag tudomásul vette s ügyvezető előterjesztésére megállapította a pozsonyi II. mezőgazdasági országos kiállítás idején tartandó országos gazdatiszti nagygyűlés programját. E szerint a nagygyűlést szeptember hó 13-ikán délelőtt tartják meg Pozsonyban a ligeti arénában, tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének helyzete és feladata az 1900. évi XVII-ik törvényezikk életbeléptetése után. Előadó: Bujanovics Sándor, az egyesület elnöke. 3. A mezőgazdasággal és erdőszettel foglalkozók nyugdíjintézetének anyagi helyzete, előadó: Kiss Lajos. 4. A vidéki gazdatiszti karnak szervezése. Előadó: Christélyi Béla. 5. Elnöki zárószó. A választmány megalakította a nagygyűlés tisztikarát s annak elnökévé Máday Izidort, főtitkárává Jeszenszky Pált választotta meg. A rendezőbizottság felhívást intéz a magyar gazdatiszti karhoz, hogy megjelenésükkel tegyék a nagygyűlést impozánssá.

Felhívás eladó csemegezőelő bejelentésére. Termelőink közül mind többen ültetnek csemegezőelőt, az abból várt nagyobb jövedelmet azonban gyakran nem érik el. Abból a czélból, hogy a csemegezőelőt venni szándékozók megismerhessék azokat a forrásokat, a honnan csemegezőelőt a termelőktől közvetlenül beszerezhetnek, a földmivélsügyi miniszter felhívja a hazai termelőket, hogy várható eladó csemegezőelő-készleteikre vonatkozó adatokat bélyegmentes bejelentő-íven, legkésőbb augusztus hó 20-ig jelelték be, hogy azokat vidékenként csoportosítva, kimutatásba összefoglalva, közzétehesse. A bejelentő-ív a közönség kényelme szempontjából az Országos Magyar Gazdasági-Egyesületnél (Budapest, Köztelek,) az összes vármegyei gazdasági egyesületeknél, valamennyi pincze és szőlőszeti-egyesületnél, az összes vinceszellériszolák igazgatóságainál, a szőlőszeti és borászati felügyelőknél s a földmivélsügyi miniszterium szőlőszeti osztályában kaphatók s egyszerű levelező-lapon foglalt megkeresésre bárkinek megküldetnek. A bejelentések a földmivélsügyi miniszterium VIII—1. osztályához czimzendők s legkésőbb augusztus hó 20-ig beküldendők. Félreértések elkerülése végett megjegyezzük, hogy a jelen felhívás értelmében jelentkező termelő szőlőkészleteinek eladása tekintetében semminemű irányban sincs lekötve, hanem azt szabadon, belátása szerint legjobb módon értékesítheti, viszont a bejelentés megtételéből a bejelentő sem igényt nem formálhat, sem következtetést nem vonhat arra, hogy csemegezőelő termésének eladását a földmivélsügyi miniszterium magára vállalja vagy közvetítse.

REGENYCSARNOK.

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Írta: *Jabloneczay Kálmán.*

(Folytatás)

49

VIII.

Lóna és Kretur halála.

Mindezek daczára, becsületesebb volt a lelke sok fehér bőru boszorkányénál.

Ott hagyták az összemorzolt holt testet, a sulyos kő alatt addig ott fog az csendesen nyugodni, míg a veres hangyák farkas éhes csapatai széjjel nem szállítják a fonnyadt test részeket az őserdők százados fáinak odúiba.

Tardos és Babill csakhamar felocsudtak az első meglepetés nyomása alól... Eszükbe jutott a fehér asszony Lóna kivétel a gombok seregebeljebb futott a rengeteg zugai felé.

Előbb meggyalázták mondá fogesikorgatva Babill oh a gazemberek csak feltalálhatnám őket...

Utánna! Kiáltá Tardos, a nyom után... erre mentek, a letaposott avar irányában utjukban minden fűszál a földszíneire van taposva, a lábuk után minden hervadásnak indult, futottak a csapáson Lóna megmentésére.

Egy mély völgy lombos katlana felé vezetett a csapás, melyen a gombokat, követték a bátor két barát.

Elölény itt sem volt sehohol a hol gombok járnak, ott buvik minden a föld alá és repül a kék ég felé.

A völgy közepén egy magas máglyát száraz rózsékból összehordva vettek észre Babill vizsgáló szemei.

Jó uram kiáltá Babill merően a kimagasló pont felé tekintve nézd! ott vannak a gombok máglyát raktak, hogy a pogány isteneknek áldozzanak!

Tardos a mutatott irányba tekintve összerezett és ijedt areczzal megragadva Babill karját vont magával a máglya felé.

Alig lehettek a ház magasságra egymásra halmozott galy csomótól néhány lépésre, midőn az egy pillanat alatt lángba borult.

Az üldözők kitágított szemmel tekintettek bele a láng tengerbe.

A felesapódó tüzes láng nyelvek egy aszonyi alakot nyaldostak körül, ki mint egy fehér szobor egyenes állásban tekintett a füstbe borult ég felé.

Nézd! Kiáltá Tardos, ott van Lóna a láng közepében.

Látom jó uram!...

De már megmenteni nem lehet a gaz gombok feláldozzák a szegény nőt az ő Isteneiknek.

Oh a nyomorultak! — dühöngött Tardos — mit tegyünk... semmiképp sem lehet a bizonyos halálból kiragadnunk?

Nem uram — mire csak megközelíthetnénk is, már a Lóna lelke a te Istened országában az angyalok között mosolyogja hasztalan kinlódásunkat.

Szegény Lóna — sóhajtott Tardos — hát te is elhagytál bennünket?

Te is áldozata lettél a gyilkosoknak kik azért követik el az aljas bünt, mert nem tudják mit cselekesznek.

A füst oszladozni kezdett... a völgy ölében beállott a siri csendesség, mely azt jelentette, hogy az élőlények arrább költöztek, ujjabb; gáztetteket elkövetni.

A két lelkileg összetört vándor — lappangva közeledtek a parázs halmakhoz.

Legalább a hamuját láthassák elvesztett barátnőjüknek, kit mindketten olyan nagyon szerettek.

A bűzös füsttengerben, mely alá szállva, az egész völgykatlant, mint vastag szürke lepedő takarta be — rá találtak az elégett máglya füstölgő üszkeire.

(Folytköv.)

Gyermekeknek és felnőtteknek...
a hasmenést gyorsan és biztosan megszünteti a
SZTRAKA-féle
tannin-csokoládé.
Egy db. 40 fill.
Kapható minden gyógyszerárban.

Naponta frisszedésű

sárga dinnyét

legjobb fajtákból — saját termés.
.. Készíték legjobb izléssel kötött...

csokrokat és alkalmi koszorukat

legsolidabb árban.
Becses pártfogásért esedezve kiváló tisztelettel
Paczelt János
mag és virág kereskedő
Debreczen.

BERGER-féle GYÓGY-KÁTRÁNY-SZAPPAN

orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb államában sikeresen alkalmazták

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevezetesen idült pikkely-sömör, közös elődülkütegek, nyazintén orr-rezesség, ótvár, fagydag, láb-izzadás, fej- és csakállkorpa ellen. A Berger-féle kátrányszappan tartalmazza a fa-kátránynak 40 %-át és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrányszappanoktól lényegesen különbözik. Csak azok a cikkek illésévégett határozottan Berger-féle kátrányszappannal megrendelésre és az ismert védjegyre való figyelemmel tartás mellett. Idült bőrbetegségek ellen sikeresen alkalmazható kátrányszappannal helyett a

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan

A gyengébb kátrányszappannal az arcbőr tisztátalanságai ellen, a szemeknek valamennyi fejbetegsége ellen, különösen a hajhullás, a mosdó és fürdőszappannal minden használatnál szolgál.

Berger-féle glicerin-kátrányszappan

60% glicerin tartalommal és finom illattal. Ára minden fajnak különösen a gyermekek számára egyaránt alkalmas.

A többi Berger-féle szappanokból különösen kiemelkedik a **benzol-szappan** a bőr finomítására, a **borax-szappan** pattanások ellen, a **carbolszappan** a bőr simítására himlőhelyeknél és minden fertőtlenítő szappan Berger-féle **fenyő-fürdőszappan** és **szappanpapírszappan**, Berger-féle **gyógy-ormeg-szappan** a szemei részére (25 kr.)

Berger-féle Potrosulfol-szappan

szem, kiütés, bőrvizkateség és arcvörösség ellen (75 kr.) szappan igen hatásos.

Berger-féle kénés tejszappan

hősszér és arc tisztalanság ellen. A tannin-szappannal a hajhullás ellen.

Berger-féle fagy-szappan köcsögben

1. sz. rendes logóknak, 2. sz. dohányosoknak. Ára 30 kr., a legújabb fogtiszító szer. A többi Berger-féle szappanoknál különösen kiemelkedik a **berberis-szappan** a bőr tisztítására, a **berberis-szappan** a bőr tisztítására, a **berberis-szappan** a bőr tisztítására, a **berberis-szappan** a bőr tisztítására.

Kapható: Dr. Rothschnek V. Emil, Balázs J. és valamint az ország összes gyógytáraiban.

Keil-lakk

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.
1 nagy palack ára frt. 1.35 kr. — 1 kis palack ára 68 kr.

Szagtalan padló-viasz „Gloria“

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára.

Arany-fénymáz

képek stb. bearanyozására.
1 kis palack ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére.
1 doboz ára 45 kr — Mindenkor kapható:

Szent-Királyi Tivadar czégnél Debreczenben.

A piacz-utca 31. számú házban
egy bolt
a hal utczára, ugy szinte
irodának
is alkalmas, két szobás udvari lakás mellék helyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni **Mihalovits István** gyógyszerésztárában.

Hordó eladási hirdetmény.

A gróf Degenfeld József és Dr. Balkányi Miklós tulajdonát képező

„ERZSÉBET”

szőlőtelepen épített, beton üveg pincze elkészülvén, az egész kintűnő állapotban levő

hordó készlet

mely mintegy 200 darab 6-7 hectoliteres hordókból áll, jutányosan eladó.

Bővebb felvilágosítást a helyszínen ad

Kiss Imre
v. vezetlér.

Amputáltak!

Mulábakat, műkezeket továbbá, ferdénövésűek részére műtűzöket, combizületi lob- és bénulásgyógykezeléséhez szükséges „Hessing“-féle készülékeket stb. jótállás mellett, a legolesóbban készít

KELETI J orthopaediai műintézeté Bpst, IV. Korona herczeg-utca 17.

Dusan felszerelt raktár mindennemű betegtoló-kocsik és székekből!

Képes árjegyzék ingyen.

... **Denaturált szesz** ...
legerősebb 1 liter
üvegnélkül 20 kr.
kapható:
Gzeglédi és Polgárnál.

Hirdetések

a SZABADSÁG politikai napilap számára
jutányos áron

felvételnek.

A legjobb arcz-
szépitőszer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arczot tisztítja, fehériti és bársony puhává tieszi.

Minden ártalmas alkotrészt nélkül!

Serail-szappan. } Kitűző toillet szappanok a
Epe-szappan. } o kenőcs használatához o

Serail-crème. nappali használatra. =

Főraktár: **Dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovits Jenő, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközy László, Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak droguariájában.

Kapható továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerésztárában, Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerésztárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér

Egy kis tégely ára
70 fillér

Serail-puder. Kiváló finom arczpor háromszinben, fehér, rózsza és crème 1 doboz ára 1 korona.

Serail-szajviz. A legjobb szajviz.

IGÉRVÉNYEK.

3% Osztr. Földhitel-intézeti sorsjegy

5 korona.

Huzás már augusztus 16-án.

Főnyeremény: 90.000 korona.

A

DEBRECZENI IPAR- ÉS KERESKEDELMI-BANKBAN.

Sorsjegyek részletfizetésre is, a legkedvezőbb feltételek mellett.